

Notat til familie- og kulturkomiteens høring om statsbudsjettet 2020

Notatet omhandler to saker:

1. **Merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner**
Kulturdepartementet, Prop. 1, kapittel 315, post 70
2. **Den kulturelle spaserstokken**
Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Prop. 1, kapittel 722: Den kulturelle spaserstokken (del av rammetilskuddet)

Merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner

Pensjonistforbundet krever fullfinansiering av merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner. Ordningen må reflektere reelle kostnader og antall søkere. Ifølge Frivillighet Norge mangler det fortsatt 400 millioner før målet om full momskompensasjon er oppnådd.

Merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner («momskompensasjonen») ble innført i 2010. I 2018 mottok mer enn 24 000 foreninger og lag midler over ordningen. I 2019 var ordningen på om lag 1,6 milliarder kroner. I budsjettforslaget for 2020 foreslås bevilgningen økt med 92 millioner kroner (dvs. 5,7 prosent), til totalt 1,7 mrd. kroner. Allerede i 2017 oversteg søknadene 1,8 mrd. kroner. Likevel har regjeringen som mål at ordningen kun skal være på 1,8 mrd. kroner i 2021. Ordningen vil derfor være underfinansiert i både 2020 og 2021.

Momskompensasjonen har vært underfinansiert hvert år siden 2014. Tildelingsrammen har ikke holdt tritt med kostnadene til organisasjonene og økningen i antall søkere. Det har medført at organisasjonene får en stadig mindre del av sine kostnader refundert. I 2017 ble det søkt om 1,81 mrd. kroner, men kun tildelt 1,32 mrd. kroner. I 2018 ble det utbetalt momskompensasjon på til sammen 1,42 milliarder kroner. Organisasjonene fikk dermed kun refundert i underkant av 75 prosent av det de søkte dekket i 2018.

Underfinansieringen går ut over ytere og mottakere av organisasjonenes tjenester, og medfører ofte økte samfunnsøkonomiske kostnader. Investeringer i frivillig sektor er

god samfunnsøkonomi. Ifølge SSB bidrar den organiserte delen av frivillig sektor med om lag 150.000 ulønnede årsverk og 100.000 lønnede årsverk. Sektoren bidrar med en verdiskapning på over 130 mrd. kroner, tilsvarende om lag 5 prosent av BNP for fastlands-Norge. I denne sammenheng er 400 millioner kroner både en liten og lønnsom investering.

Den kulturelle spaserstokken

Pensjonistforbundet krever primært at Den kulturelle spaserstokken tilbakeføres til Kulturdepartementet og blir et øremerket tilskudd. Sekundært at ordningen synliggjøres bedre i Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett.

Den kulturelle spaserstokken er et av Pensjonistforbundets hjertebarn. Den har vært et nasjonalt tilbud siden 2007. Opprinnelig var den et spleiselag mellom Helse- og omsorgsdepartementet og Kulturdepartementet. I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2015 ble den foreslått nedlagt, men ble heldigvis reddet i budsjettforhandlingene. Siden har den vært en del av rammetilskuddet til fylkeskommunene.

Det har medført at det er vanskelig å finne igjen ordningen og se hvilken sum som foreslås bevilget til den. Den er verken omtalt i KMDs, KUDs eller HODs budsjetter for 2020. Videre står fylkeskommunene helt fritt til selv å vurdere hvordan de administrerer ordningen, uten krav om rapportering til departementet.

Det er en åpenbar fare for at en ordning som ikke synes i budsjettene og som ikke er omfattet av rapporteringsplikter, verken prioriteres av bevilgende og utførende myndigheter, eller blir tilstrekkelig kjent og benyttet av brukerne. Tidligere bevilgninger har vært på om lag 30 millioner kroner per år. Pensjonistforbundet har tidligere vist til behovet og krevd at bevilgningen burde være på minst 45 millioner kroner per år.

Vennlig hilsen

Jan Davidsen Raa
Forbundsleder

Harald Olimb Norman
Generalsekretær